

Posudek oponenta

Práce paní Kocourkové je věnována počátkům tramského hnutí v České republice, které zkoumá na konkrétním příkladu tramské osady Proudy od jejího založení v roce 1926 až po dobu po 2. světové válce. Autorka při svém výzkumu kombinuje různé přístupy a metody, práci s archívními dokumenty, rozhovory s potomky zakladatelů osady a analýzu kartografického a ikonografického materiálu, a propojuje tak klasickou práci dějepisce s přístupy orální historie, což velice oceňuji. Téma výzkumu je nosné a pěkně doplňuje dosavadní znalosti a publikace o české společnosti první poloviny 20. století a pro tuto společnost specifickému jevu trampingu. Práce je zajímavá a čtivá, a to nejen pro úzký okruh specialistů v oboru, ale i pro širokou veřejnost.

Celá studie je rozdělena do čtyř kapitol, po nichž následuje obšírný závěr, seznam pramenů a literatury (včetně internetových zdrojů), přehled obrazových příloh a přepis rozhovorů s narátory. V úvodu autorka představuje cíle své práce, výzkumné otázky a metody a velice přehledně a s vlastním kritickým názorem rozebírá dosavadní literaturu k problematice trampingu. V teoretické části díla, která naplňuje druhou a třetí kapitolu, autorka nejprve vykresluje čtenáři českou společnost v prvních třech desetiletích 20. století a poukazuje na významné změny, kterými prošla v souvislosti s industrializací a urbanizací. Následně se věnuje novému fenoménu, který tato doba přinesla a zpřístupnila takřka všem vrstvám obyvatelstva, volnočasovým aktivitám a v jejich rámci zájmu o přírodu a život v souladu s ní. Autorka dále přehledně čtenáře seznamuje s hnutím woodcraft a se skautingem a ukazuje, jak se zrodil tramping a v čem se shodoval s uvedenými hnutími, či v čem se od nich lišil. Na základě odborné literatury představuje život trampů, výstavbu osad a aktivity, které se s trampingem pojí, specificky některé sporty, tramské písně, život v přírodě, výpravy atd.

V praktické části této studie, věnované konkrétnímu příkladu tramské osady Proudy, která vznikla na pravém břehu Vltavy v místě Svatojánských proudů (obdobně jako starší Ztracenka na levém břehu řeky), se autorka pokouší zodpovědět svých šest výchozích výzkumných otázek. Mezi tyto otázky patří například tázání se po motivacích zakladatelů osady Proudy k jejímu založení, po tom, zda a jak se v průběhu času měnil charakter výstavby osady, jaké sporty osadníci provozovali, jaké vztahy měli s obcí a s místními usedlými obyvateli, a hlavně velmi zajímavé otázky po budoucnosti osady v 21. století. Práci završuje obsáhlý závěr, v němž autorka shrnuje výsledky své práce a vyhodnocuje a komentuje odpovědi na výzkumné otázky.

Závěr je současně nejpovedenější částí práce, na níž zvláště oceňuji úvahu nad otázkou budoucnosti trampingu v 21. století. Ocenění si autorka rovněž zaslouží pro kombinaci metod bádání a poměrně rozsáhlý materiál, který shromáždila, ať už písemný, tak zvláště originální fotografický a ikonografický celkově; chválím rovněž cenné rozhovory s narátory, jejich přepis a tím jejich zpřístupnění dalším badatelům díky této práci. Výsledky bádání jsou předloženy čtenáři velmi přehledně, možná někdy až příliš tradičně.

K práci paní Kocourkové mám jen několik poznámek/otázek.

1) Autorka se v jednotlivých částech své studie poměrně značně opakuje, což je způsobeno tím, že nejprve tramping pojednává teoreticky na základě literatury a následně ty

samé věci opakuje u svého konkrétního příkladu – osady Proudý, která se zřejmě až tak nelišila od obecného trendu života tramských osad. Stojí za to se zamyslet, zda by nebylo lepší některá témata (například otázku sportu, ale i další) z teoretické části uvést až v části praktické, propojit obě části.

2) Další poznámka/dotaz se týká analýzy pramenů a zde zvláště uskutečněných rozhovorů. Autorka z nich přebírala historické informace ke složení mozaiky příběhu osady, ale bylo by možná dobré je vytěžit více. V první řadě je podrobit historické kritice, dále se zaměřit na způsob výkladu a slovník narátorů atd. a podívat se, zda by se z nich nezískalo něco navíc než „jen“ výklad jako z turistického průvodce. Něco více o specifických výrazech/pojmech, příkladech, přezdívkách, rolích v dané osadní komunitě.

3) Také bych se ráda dozvěděla, proč si autorka vybrala ke svému výzkumu zrovna osadu Proudý, vybočuje snad nějak ze stereotypu tramských osad (možná jsem tuto informaci v textu přehlédla) nebo bylo naopak cílem zvolit osadu, která ilustruje dosavadní teze o trampingu?

4) Co se písemné úrovni textu týče, zdá se mi dostačující, text je čtivý a zaujme, jak jsem uvedla výše. Jen pozor na některá zobecňující tvrzení – formulace na str. 13 například vyznívá jakoby bez Rousseau a Coopera nedošlo k rozvoji vědeckého zkoumání přírody v 18. století.

Celkově považuji práci paní Kocourkové za přínosnou a vyhovující úrovni bakalářského stupně, k obhajobě ji ráda doporučuji a hodnotím známkou velmi dobře (2).

PhDr. Martina Ondo Grečenková, PhD.

Katedra historických věd FHS